

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven
uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer
adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

E. R. Postma / Eindhoven

Herdenking (n.a.v. 1 Petr. 2 : 13-17)

In stilte

Ergens in een vriendelijk dorpje in ons land liggen enkele, bijna verdwaalde, oorlogsgraven.

U denkt automatisch aan Canadezen, Amerikanen, Engelsen, heel misschien Russen. Maar er zijn ook Duitse oorlogsgraven, en Japanse en Italiaanse en welke al niet.

Of u denkt meteen als in een reflex aan vernietigings-, concentratie-, interneringskampen — en wie bevolkten deze?

De Duitse gevangenen verdringen we uit onze gedachten: die tellen niet, die tellen niet mee.

In de avond van de vierde mei wordt in dat dorpje weer een stille omgang gehouden. Vanaf de markt bij het gemeentehuis naar de hof, de tuin van de kerk.

't Is al stil als de stille stoet is aangekomen, maar slaat de torenklok acht uur, dan lijkt zelfs de stilte te verstillen en zich te concentreren tot een ongekennd, intens zwijgen — twee minuten lang, twee lange minuten. Alleen de vogels zingen — hoorbaar nu: zo accentueren zij op hun manier hoe stil het is.

Vijf graven zijn het. Vijf graven van jongens gekomen van heel ver weg. Onder-weg sloeg het afweergeschut toe — hun vliegtuig viel dwarrelend uit de lucht. De jongens vielen mee. Jongens: de „oudste” was toen drieëntwintig jaar, de jongste achttien...

In een enkele minuut, in luttele seconden was het met hen gedaan. Hun gesprekken braken af, hun woorden stokten, hun plannen en afspraken waren zinloos — zo maar opeens. Je verstilt tot van binnen aan toe als je erover doordenkt. Maar je kunt er niet over doordenken — ook je verstand staat er bij stil.

Tallozen

Vijf zijn soms meer dan een miljoen. Toch zijn er miljoenen van zulke graven — onafzienbare rijen witte kruisen. In verschuivende geometrische patronen, maar toch altijd weer in het gelid.

Namen, rangen, nummers, data. Data: vrijwel al die levens — *levens* — eindigden voor 5 mei 1945 — 37 jaar geleden al. Opeens werden die levens stilgezet. Zij zijn er niet op de vierde mei — alleen maar als een herinnering. Zij herdenken de gevallen niet: ze zijn zelf gevallen. Miljoenen... Miljoenen levens-in-meervoud: met hoeveel anderen was hun leven verbonden? Ouders, broers, zusters, verloofden, echtgenoten, kinderen, vrienden, kameraden. 'n Veelvoud van die miljoenen die omgekomen zijn. Behalve de akker des doods is er een zee, een oceaan van tranen. De wereld weent en de opengereten aarde en de kolkende zeeën zijn een aanklacht en een klacht — als Zadkine's beeld in Rotterdam, als de rouwende vrouw bij het Yad va-Shem-gedenkteken in Jeruzalem. Want wij weten, dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is (maar het leven baart de dood...), en niet alleen zij, maar ook wij zelf zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam.

Het begin der dwaasheid

Hoe is dat alles zo gekomen?

Hoe? Zó als bij voorbeeld bij de inhuldiging van koningin Beatrix op

30 april 1980. Heel wat oudere mensen waanden zich terug in de jaren '30: München, Berlijn. Geen eerlijke vergelijking? Waarom niet? Omdat er nu geen Hitler is? Omdat het toen „de Duitsers” waren?

't Is net als bij die Duitse oorlogsgraven — automatisch verdring je de gedachte daaraan, om over de Italiaanse en Japanse maar te zwijgen.

Het onthutsende is, denk ik, dat zoiets óók in Nederland kan beginnen. Bij de kinderen van ons geslacht. Zij hebben „Jozef” niet gekend, met een variant op Ex. 1. Zij weten niet wat vrede is? Maar zij hebben ook Hitler niet gekend. Noch de malaise van de crisis-jaren. Noch de honger, noch de verwoesting van de oorlog, noch de onvrijheid van de bezetting.

Nieuwe geslachten zijn sindsdien gekomen — het derde zeker al. En mensenkinderen worden overal en altijd in zonde ontvangen en geboren. Dat mag een erg antieke uitdrukking zijn, het feit blijft dat ook „onze kinderen” van nature in staat zijn in pure razernij uit te barsten — potentiële concentratiekampbewakers. Zo is het alle eeuwen door geweest. Wat denkt u van Rome's inwoners die zich door een Nero lieten zoethouden en vermaken met „brood en spelen”?

Het begin der wijsheid

Petrus wist er alles van en zou er het slachtoffer van worden, zoals zo velen voor en na hem. Hij doet niet net alsof dat „bij ons” niet mogelijk zou zijn (1 Pt. 2 : 11, 12). Hij weet dat elk zich altijd weer door God moet laten dwingen tot zelfbeheersing.

„Onderwerpt u aan alle menselijke instellingen...”: *geen crisis van het gezag*, noch naar de kant van de onderdanen, noch naar de kant van de overheid. Onderminning van het gezag loopt uit op anarchie, op moord en doodslag (2 : 13, 14).

Misbruik de vrijheid niet als dekmantel voor kwaadwilligheid en boosaardigheid. Geen tomeloze ongebondenheid, geen bandeloze onverantwoordelijkheid. Vanzelfsprekend? Maar juist dat gebrek aan verantwoordelijkheid is zo opvallend. Wanneer de een of andere actie „uit de hand is gelopen”, distantiëert men zich ogenblikkelijk: *dát* hebben we niet bedoeld... Dat klinkt in mijn oren als: *wir haben es nicht gewusst...*

Eert allen: met „ere wien ere toekomt” begint het gezagsherstel. *Hebt de broederschap lief*. Liefhebben is het werkwoord dat de gemeenschap in stand houdt. Het wapen tegen egoïsme dat in anarchie kan onttaarden.

Vreest God. Ontzag, respect voor God is het begin van alle wijsheid. „Komt, kinderen, luistert naar mij, ik zal u de vreze des HEREN leren. Wie is de man die het leven begeert, vele dagen wenst om het goede te genieten? Bewaar uw tong voor het kwaden en uw lippen voor het spreken van bedrog; wijk van het kwade en doe het goede, zoek de vrede en jaag die na (Ps. 34 : 12-15).

Eert den keizer. Laten we respect hebben en bidden voor een koningin, die temidden van alle rumoer zich presenteert met: „Mijn schild ende betrouwen zijt Gij, o God, mijn Heer!”

Zó de vrijheid gebruiken betekent metterdaad met respect de gevallen herdenken.

IN DIT NUMMER

- 133 Ds E. R. Postma, Herdenking
- 134 Ds G. Janssen, De heilige Schrift en haar uitlegging (slot)
- 135 M. de Jonge, Beproeft trouw (4)

- 136 Prof. dr C. van der Leun, Hoe gaan we in deze tijd om met de schepping?
- 137 Prof. dr ir. E. Schuurman, Omgang met de schepping in de moderne techniek

G. Janssen / Nijverdal

De heilige Schrift en haar uitlegging (slot)

(vervolg antwoord aan ir. J. C. Plooy)

Het vooroordeel

In mijn artikel van 8 januari j.l. stelde ik dat een wetenschappelijk vooroordeel ons niet mag beïnvloeden bij de exegese van de Schrift. Ik had daarbij duidelijk de natuurwetenschap op het oog. De 'theologische wetenschap' liet ik bij mijn bespreking van dit vraagstuk buiten beschouwing.

Ir. Plooy voert nu tegen mij aan dat ik dit ten onrechte deed.

Want ik zeg dat we de Schrift niet met een wetenschappelijk vooroordeel moeten lezen omdat zij geheel op het peil is betrokken. Alle in de Schrift vermelde feiten staan daarmee in betrekking. Maar ik voeg daaraan toe: dat is voor de exegese het enige wettige vooroordeel. Ik geef dus toe dat een onbevooroordeelde exegese onmogelijk is en verzwak daarmee mijn stelling dat we de Schrift onbevooroordeeld moeten lezen en verstaan, aldus ir. Plooy.

Hier nu zou ik struikelen, want de kwestie ligt niet zo eenvoudig als ik doe voorkomen. Want hoe weet ik dat de Schrift geheel op het heil betrokken is? Dat staat nergens in de Schrift, zegt ir. Plooy, maar is het resultaat van een theologische bezinning op de Schrift. Mijn vooroordeel - het enig wettige volgens mij - is dus evenzeer van wetenschappelijke oorsprong als vooroordelen (uit de natuurwetenschap voeg ik hier in) die ik bestrijd.

Ik wil echter met klem ontkennen dat mijn vooroordeel van wetenschappelijke oorsprong is en te danken is aan een theologische wetenschappelijke Schriftbeschouwing.

Het is een zaak van eenvoudig luisteren naar de Schrift zelf. Jezus Zelf zegt tot de Joodse leidlieden: Gij onderzoekt de Schriften, want gij meent daarin het eeuwige leven te hebben, en deze zijn het die van Mij getuigen (Joh. 5 : 39, vgl. ook Luc. 24 : 27). Petrus leert ons: De profeten hebben geprofeteerd van de voor u bestemde genade, terwijl zij naspeurden, op welke of hoedanige tijd de Geest van Christus in hen doelde, toen Hij vooraf getuigenis gaf van al het lijden, dat over Christus zou komen, en van al de heerlijkheid daarna (1 Petr. 1 : 11, zie ook vers 12). Dat de Schrift op ons heil betrokken is, vinden we niet minder duidelijk uit-

gesproken in 2 Tim. 3 : 16. Het getuigenis van Jezus is de geest der profetie, zegt Openb. 19 : 10. Ir. Plooy kent al deze teksten natuurlijk net zo goed als ik. Maar ik begrijp eerlijk niet hoe hij met het oog op dit onmiskenbaar duidelijk spreken van de Schrift over zichzelf kan spreken van een vooroordeel van wetenschappelijke oorsprong, vrucht van theologische bezinning op de Schrift. Dit woord theologisch dan gebruikt in wetenschappelijke zin. Zou iemand willen zeggen dat genoemde en andere teksten als b.v. ook Hand. 10 : 43 alleen op het Oude Testament slaan, dan zou ik er op willen wijzen dat het Nieuwe Testament het woord is van de apostelen, wier opdracht het was van Christus te getuigen (Hand. 1 : 8, vgl. ook Joh. 21 : 31 en 21 : 25).

Een andere zaak is dat in de praktijk het gelovig luisteren naar de Schrift in zijn algemeenheid, dus afgedacht van het zo juist genoemde vooroordeel, altijd(?) op een of andere manier beïnvloed is door de neerslag van theologische kennis in onze geloofskennis. Ik citeer hier ir. Plooy. Het vraagteken achter het woord 'altijd' is alleen van mij. Het gelovig luisteren naar de Schrift is nooit volstrekt voor-theoretisch, zegt hij. Ik erken dat niemand als een onbeschreven blad papier zich met de Schrift bezig houdt. We komen als regel in de kerk en via de kerk tot de Schrift. En wat brengt dat allemaal niet mee! Ook het mede gevormd zijn door het onderwijs in de belijdenis van de kerk. En we kunnen van die belijdenis zo hoog opgeven als we willen en haar erkennen als het gelovig aanspreken van de Schrift, in die belijdenis vinden we naar mijn overtuiging toch mede een neerslag ook van theologische kennis van eeuwen in de kerkgeschiedenis. Maar die belijdenis zegt zelf dat zij staat beneden de Schrift, art. 7 van de N.G.B. en zij is in de kerk altijd appellabel aan de Schrift geacht. Daarin ligt de erkenning dat de Schrift haar eigen uitlegster is. Sacra Scriptura sui ipsius interpretes¹⁾. Het is de tragiek van de na de grote Reformatie opkomende orthodoxie dat zij dit beginsel on-

pastorale notities

Koninginnedag

Het is nog wennen de verjaardag van de koningin te vieren op een andere dag dan haar geboortedag. Maar er is alle reden het te doen. Het is een van de vele blijken van Gods geduld met ons dat we in dit land in ieder geval nog geen koningskwestie kennen en niet te maken hebben met veel republikeinen, die de republiek als actiepunt voeren. Bovendien is er reden om de dag te vieren omdat we het als volk ook wel getroffen hebben met H.M. Koningin Beatrix. Onze afhankelijkheid aan de monarchie moet niet rusten op het feit dat we Haar zo aardig vinden of iets dergelijks. Onze afhankelijkheid dient geboren te worden aan onze onderwerping aan de Here. Maar het is fijn te kunnen constateren dat ze haar moeilijke werk goed doet.

Tijdens het bezoek aan de Verenigde Staten deed zich het verschijnsel voor dat er eerst niet zo veel aandacht was voor dat bezoek, maar dat de aandacht hier en in Amerika vooral gewekt werd door de wijze waarop de Koningin haar werk deed. Vriend en vijand

waren het daarover eens. Met name wekte het bewondering dat ze in de nationale persclub in Washington in perfect engels vele vragen spits wist te beantwoorden.

Een soortgelijke reactie van weinig interesse naar meer had zich ook al voorgedaan tijdens haar bezoek aan Frankrijk.

Nederland is maar een klein land. Een land met weinig invloed in de wereld. En dat is wel goed ook. Want tot veel politici die zich met buitenlandse politiek bezig houden is het nog niet doorgedrongen wat het verschil is tussen de kijk van een supermacht op de wereld en de kijk van een klein land. De veelal dopers-drammerige wijze van denken in ons land zou maar ongelukken veroorzaken als we een land waren met veel invloed.

We moeten daarom ook de positie van de Koningin niet overschatten als ze in het buitenland spreekt. Noch de Russen noch de Amerikanen zullen wakker liggen van de door Van der Stoep goedgekeurde teksten. Maar het is fijn te kunnen constateren dat we ons zelf kunnen gelukwensen met zulk een staats-hoofd. En het zal wel uitzondering zijn dat in een erfelijke monarchie er drie Vrouwen van formaat de kroon dragen: Wilhelmina, Juliana en Beatrix. De erfenis die Wilhelmina aanvaardde was een nare. En nu na bijna een eeuw blijkt die erfenis nog steeds in goede handen. God bescherm de Koningin.

H. Amelink, Aalten

voldoende heeft ter harte genomen en laten doorwerken. Zo kon de Schrift gebonden worden in een theologisch systeem en in haar exegese bepaald worden door een tot heerschappij komende dogmatiek, een vervanging van het oorspronkelijk aangehangen beginsel van de analogie des geloofs als principe bij de Schriftverklaring. Principieel gezien was dit een terugval in de Roomse idee van de traditie alsmede bepalend voor de exegese. Er moet alleen gezegd worden dat dit een praktijk was, die streed met het beleden beginsel! En om dat beginsel gaat het in ons gesprek. Wat in de praktijk gebeurt is nooit norm!

Gezegd moet evenwel óók, dat de Schrift zelf zich niet laat binden. Paulus zegt in 2 Tim. 2 : 9, als hij zelf in de gevangenis is: maar het Woord van God is niet gebonden. Dat volbrengt zijn zegetocht over de wereld wel. En dat blijkt ook telkens weer. Elke reformatie bewijst dat. Menselijke bedenksels en ook wetenschappelijke ideeën leggen het dan af tegen de levende kracht van het Woord. De Heilige Schrift legt dan weer met nieuwe kracht zichzelf uit! Of beter, de Heilige

Rectificatie

Het engelstalige blad, waarvoor ik in het vorige nummer aandacht vroeg, heet Verdict. Amelink

Schrift die de eerste auteur van de Schrift is, breekt alle banden, die mensen ook met hun feilbare theologische wetenschap de Schrift hadden aangelegd, stuk, en doet de Waarheid met nieuwe glans stralen. Niet los van de Schrift, maar in en door de geschreven letter van de Schrift in het brengen tot een nieuw verstaan.

Vanuit de eenheid der wetenschap, waartoe ook de theologische wetenschap behoort, komt ir. Plooy verder tot de conclusie dat de exegese der Schrift ook niet van de resultaten van de overige wetenschappen kan worden geïsoleerd. De Heilige Schrift kan volgens hem niet worden verstaan zonder een vooroordeel, dat op zijn minst door de resultaten der wetenschap beïnvloed is. Blijkbaar bedoelt hij hier het woord wetenschap in algemene zin. Ik laat dat nu maar rusten omdat hij hier voortbouwt op een door mij naar ik meen aangetoond te hebben, onjuiste stelling. We zouden bovendien wel erg veel overhoop moeten halen, terwijl ir. Plooy hier wel beweert, maar nalaat zijn stelling aannemelijk te maken.

Bijbel en wetenschap

De verhouding van wetenschap en exegese is veel ingewikkelder dan

ik onze lezers heb doen willen geloven, schrijft ir. Plooy, alles samenvattend. En dat heeft gevolgen voor onze beoordeling van de evangelische wetenschap, meent hij. Blijkbaar is dat de zaak, waar het hem in laatste instantie om gaat: Evangelische wetenschap, die een beroep doet op de Schrift, is mogelijk. Ik wil beginnen met te zeggen dat ik dat nergens heb ontkend of bestreden.

Mijn enig doel was de exegese vrij te houden van beïnvloeding door resultaten van de natuurwetenschap. Dat is natuurlijk geheel iets anders dan het omgekeerde: de natuurwetenschap vrij te houden van beïnvloeding door de Heilige Schrift! Ik bestreed alleen inzake het vraagstuk van Bijbel en wetenschap de wêderzijdse afhankelijkheid. Dat is daarom ook niet: het zo scherp mogelijk willen trekken van de grens tussen de Bijbel en het wetenschappelijk onderzoek.

Het lijkt me niet nodig te herhalen wat ik over deze zaak schreef. Maar een enkele verduidelijking is misschien niet overbodig.

Ik wees op het gevaar dat creationisten kan bedreigen met hun nadrukkelijk spreken over de betrouwbaarheid van de in de Schrift meegedeelde feiten op het gebied van de natuur. De Bijbel deelt ze ons mee in de omgangstaal, om met ir. Plooy te spreken. Maar gemakkelijk kan de sprong gedaan worden naar de wetenschappelijke interpretatie ervan, zo merkte ik op. En dat kan zich wreken als een boemerang op de exegese zelf. Daarin dringt zich dan gemakkelijk een uit de natuurwetenschap geboren vooroordeel binnen. Als voorbeeld noemde ik de stelling dat de zondvloed een wereldwijde catastrofe moet zijn geweest en niet slechts de toen bewoonde aarde betrof. Exegetisch is hier geen zekerheid te geven, schrijft Aalders in de Korte Verklaring. Voor veel moderne creationisten is deze stelling echter een geloofsartikel! Hier is een dictaat van de natuurwetenschap en niet van de Schrift zelf. Maar op deze wijze lopen we gevaar de Schrift zelf te trekken in de gevarenzone van een wetenschap, die deelt in het betrekkelijke van alle menselijke kennis.

Ir. Plooy betoogt dat de mensen in de omgangstaal spreken over feiten die zij kennen en beleven. *Dezelfde* feiten worden geanalyseerd in de wetenschap. Dit geldt ook voor de feiten, waarover de Schrift spreekt. Maar hierbij moet wel aangetekend worden dat het hier *meegedeelde* 'feiten' betreft, door de wetenschap vaak niet te achterhalen, zodat zij moet afgaan, althans gedeeltelijk, op de mededeling ervan. Hierbij komt dan de vraag op of die mededeling zich daartoe leent? Is zij volledig genoeg? Leent zij zich als daad Gods voor wetenschappelijke analyse?

Dan is er ook de vraag in hoever er van feiten sprake is, van reële feiten en niet van een bepaalde

JAARVERGADERING „OPBOUW”

De jaarvergadering van „Opbouw” wordt gehouden op zaterdag 8 mei a.s. in de Jeruzalemkerk, Troosterlaan 65 te Utrecht.

In de morgenvergadering, die te half elf begint, zullen de heren Prof. Dr. C. v. d. Leun, kernfysicus te Utrecht, en Prof. Dr. Ir. E. Schuurman, hoogleraar in de Calvinistische Wijsbegeerte aan de Technische Hogescholen te Delft en Eindhoven, spreken over het onderwerp: Hoe gaan we om met de schepping in deze tijd?

In de middagvergadering zullen de huishoudelijke zaken worden afgehandeld en is er gelegenheid om van gedachten te wisselen over de inhoud van het blad.

De kerk is open vanaf 10.00 uur, zodat men voor de aanvang van de vergadering een kopje koffie kan drinken.

Voor broodjes gedurende de lunchpauze wordt ook gezorgd. De vergadering wordt te circa half vier beëindigd.

Het bestuur

voorstellingswijze. Met andere woorden: heel de problematiek van letterlijk en figuurlijk in de zin van een bepaalde figuur) komt hier terug. Ir. Plooy voelt hier wel iets van, want hij schrijft: „Het is duidelijk dat men van mening kan verschillen over de vraag, of een bepaalde uitspraak in de Schrift is bedoeld als duiding van een feit”. Terecht! Mijn misschien niet geheel duidelijk uit de verf gekomen bezwaar tegen bepaalde creationisten met hun nadruk op de feiten, was dat dit te gemakkelijk gebeurt en dat dan vanuit natuurwetenschap-

pelijk oogpunt wordt geïnterpreteerd.

Ir. Plooy erkent dat in rekening moet worden gebracht dat de Schrift niet is geschreven om feitenkennis over te dragen, maar om het heil te verkondigen. Hij voegt daar dan echter aan toe: „Het laatste is echter niet zo'n principieel punt als wel eens gedacht is”¹⁾, overigens zonder nadere toelichting. Ik geloof echter dat dit nu juist van alles beheersende betekenis is. Want wat heeft het lezen van de Schrift met een natuurwetenschappelijke bril in plaats van met een religieuze al niet

meegebracht. En wat heeft een, al reeds verouderd, wetenschappelijk vooroordeel in de exegese, al niet teweeg gebracht. De mening daarbij dat Gen. 1 een 'natuur-historisch getrouw' verslag zou bieden van Gods scheppingsdaden, heeft geleid tot allerlei exegetische capriolen en theorieën, die hebben gevoerd tot een schier eindeloze strijd.

Er is daarom naar ik geloof nog alle reden om te zeggen dat de Bijbel geen handboek voor de wetenschap is en te herinneren aan het woord van Augustinus: Er wordt in het Evangelie niet gezegd dat de Here gesproken heeft. Ik zend u de Heilige Geest, die u zal onderwijzen over de loop van de zon en de maan. Want Hij wil Christenen maken, niet mathematici. Natuurlijk is hiermee niet alles gezegd en kan ook dit woord misbruikt worden. Maar het kan toch dienen als een waarschuwing wanneer we van ir. Plooy horen dat de wetenschap de exegese der Schrift mag beïnvloeden. We leven in een tijdperk van geweldige overschatting van de wetenschap. Daar zullen ook de christelijke wetenschappers zich van bewust moeten zijn en wij allemaal. Ik word toch wel een beetje bang en niet een klein beetje ook wanneer ik van ir. Plooy lees dat de werkelijkheid waarover de Schrift spreekt, in wetenschappelijke termen is uit te drukken. En ik blijf vrezen voor een boemerang-effect.

Tenslotte: Ik heb met grote aandacht en belangstelling het helder geschreven artikel van ir. Plooy gelezen en hoop er recht aan gedaan te hebben.

¹⁾ Ook Scriptura Scripturae interpretes: De Schrift is de uitlegster van de Schrift.

M. de Jonge / Voorburg

Beproefde trouw (4)

6. De richtingen

De Ned. Hervormde kerk, in 1816 gereguleerd door koning Willem I, was in de 19e eeuw een toonbeeld van veel interne strijd. Die kwam openbaar in Afscheiding (1834) en Doleantie (1886), maar niet enkel daarin. In die volkskerk zelf zochten verschillende groepen invloed uit te oefenen op bestuur en organisatie, om toch maar tot een „betere” kerk te komen. Geen bekering van zondaars, maar een hechtere, goed lopende organisatie, scheen het doel van velen te zijn. Een machtsstrijd? Ja, soms een minzame, op andere momenten een

harde, maar vooral dikwijls een misleidende.

De gemeenten van onze Heer Jezus Christus waren verworpen tot een op wereldse wijze georganiseerd genootschap „ter bevordering van de godsdienst”. In zulk een organisatie komen eigen meningen bovendien en krijg je groepen, die door bekwame mannen aangevoerd, pretenderen dat de kerk (het genootschap) zich naar hun opvattingen dient te richten. Dan eerst zal het beter gaan. Richtingen, groepsvorming in de kerk. De 19e eeuw is er vol van en tot op onze tijd doen zij zich gelden.

We zullen er enkele kort de revue laten passeren.

a. De Groninger of evangelische richting

Aangevoerd door theologen van de Groninger universiteit, van wie met name prof. Hofstede de Groot (de tegenstander van ds. H. de Cock uit Ulrum) te noemen is. Zij verwierp het Oude Testament als Gods Woord, wilde alle nadruk leggen op het Evangelie en dan bijzonder op de mens Jezus, „ons grote voorbeeld”. De algemene verzoening was basis van de prediking en de mens had zelf de keus tussen goed en kwaad. Kort gezegd: deze richting is verwant aan die van de remonstranten van enkele eeuwen terug. Geen wonder dat de Schriften in hun kring gesloten bleven.

b. De Etischen

Aan deze groep is de naam van Gunning verbonden. Ziende de verwording van de kerk was het streven zich onder de bestaande reglementen en bestuursorganen te

(vervolg op pagina 136)

Ter voorbereiding op de 8 mei te houden jaarvergadering in dit nummer alvast de stellingen van de beide referaten.

Een modern voorbeeld betreft de mens-natuur verhouding. Is de mens de kroon der schepping of de grootste ramp voor de natuur?

3. Voor de ontwikkeling van de natuurkunde was het nodig dat we scherp onderscheid leerden maken tussen Schepper en scep-sel. Het is dan ook niet toevallig dat de natuurkunde in het gekerstende Europa tot bloei kwam.
4. Achter de ontwikkeling van de natuurkunde zijn nog al wat verschillende drijfveren te ontdekken:
 - het zoeken naar een Godsbewijs,
 - de kennis van God uit zijn werken (art. 2 NGB),
 - het maatschappelijk nut,
 - nieuwsgierigheid,
 - de eer van God,
 - verwondering over de oneindige rijkdom van de natuur, de schepping,
 - bewondering voor het vernuft van de menselijke geest.

Tegen deze bonte achtergrond is het verwonderlijk dat er maar één natuurkunde is ontstaan.

5. De aarde is ter bewoning aan de mensen gegeven. De eerste taakomschrijving is duidelijk aards: bouwen en bewaren (Gen. 2 : 15) en vruchtbaar zijn (Gen. 1 : 28). Dat blijft zo ook als er doornen en distels komen (Gen. 3 : 18, 19 en 9 : 7). We hebben ons te gedragen niet als rovers, maar als rentmeesters. Daar hoort hard werken bij. Die oorspronkelijke opdracht is ook later niet veranderd. Wel toegespitst, vooral met het oog op het groeiend aantal naasten.
6. Deze inleidende opmerkingen spitsen we nu toe (het bestuur heeft dat gevraagd) op energie-vragen, vooral op de kernenergie. We kunnen ook hier beginnen met een tegenstelling: voor kernenergie wordt bedankt en gedankt. Dat ligt niet aan de

kernenergie, maar vooral aan de voorlichting.

7. De fossiele brandstoffen (kolen, olie, gas) raken op. Daarom zoeken we naar nieuwe energiebronnen. Er zijn echter dringende redenen om het verbruik van fossiele brandstoffen te beëindigen vóór de voorraad op is:

- Het is jammer om die prachtige stoffen te verbranden.
- De schaal waarop wij ze nu verbruiken gaat de menselijke maat te boven. Het houdt ongekende milieu-risico's in. Het strookt niet meer met ons rentmeesterschap.
- Onze onverzadigbare olie-honger maakt de olie onbetaalbaar. Daardoor ruïneren we de economie van derde-wereld landen.

Ontwikkeling van nieuwe energiebronnen is óók een ijzersterke vorm van ontwikkelingshulp.

8. Er is op aarde een praktisch eindeloze voorraad energie voorhanden. Ruim voldoende ook voor een technisch hoog-ontwikkelde maatschappij.

De ontwikkeling van de nieuwe energiebronnen (waarvan kernenergie een zekere en veelbelovende is) vereist grote inspanning en vraagt visie. Een visie die verder reikt dan het economisch profijt (1 à 2 jaar), een politieke ambtstermijn (4 à 6 jaar), of één mensengeneratie (ca. 25 jaar).

9. Wat de risico's van kernenergie betreft, is het nog steeds nodig het verschil te onderstrepen tussen kernwapens en kerncentrales. De kennis die eerst is gebruikt om kernwapens te maken, wordt nu benut bij de bouw van kerncentrales. Het is een prachtig voorbeeld van het omsmeden van zwaarden tot ploegscharen (Jes. 2 : 4).

10. Absoluut veilige energiebronnen bestaan niet. Relatief veilige zijn er wel. Kernenergie is daar één van.

Hoe gaan we in deze tijd om met de schepping?

1. Het bestuur heeft voor de Opbouwvergadering-1982 een wat ongebruikelijk thema gekozen: onze omgang met de natuur. Wij hebben in bovenstaande formulering het woord „natuur” vervangen door „schepping”. Het kan in deze tijd geen kwaad dat zo nu en dan eens te doen.
2. Vanouds heeft de mens de natuur op allerlei verschillende en vaak tegengestelde manieren bekeken. Een bijbels voorbeeld is de water-kringloop. Dit natuurverschijnsel ziet de één als werk van Gods levenwekkende scheppershand, vol diepe zin (Deut. 8 : 7, Ps. 104 : 10-13, Jes. 55 : 10). De ander noemt het een toppunt van zinloosheid, waardeloos (Pred. 1 : 2, 7).

Vervolg van pagina 135

BEPROEFDE TROUW

schikken, maar sterk de nadruk leggend op een voorbeeldig („christelijk”) leven. De waarheid der Schriften is voor hen niet 't eerste en enige. De Bijbelschrijvers waren weliswaar geïnspireerde mensen, maar alle ware gelovigen van alle tijden zijn dit ook. En onze Here Christus, God-mens, is gekomen om ons door Zijn voorbeeld te leiden. Hij is geen middelaar, die betaald heeft voor de zonden, neen enkel iemand die ons met de Vader in een goede verhouding brengt. Het taalgebruik in deze groep lijkt veel op dat van Schrift en belijdenis, maar de inhoud ervan is geheel anders. Samen met de vorige groep vormen ze thans de midden-orthodoxie in de Ned. Hervormde kerk, zij het dat daar dan ook vertegenwoordigers van de Confessionelen (zie hierna) toe behoren.

c. De Modernen

Deze zijn enigszins verwant aan de Groningers, maar zijn veel meer uitgesproken in hun leringen. Zij loochenen zowel de Drie-eenheid als de goddelijke inspiratie der Schrift. En dat in de kerk! Godsdienst en burgerlijk fatsoen liggen vlak bij elkaar. Mensen, die willen leven bij de echte gereformeerde prediking, zijn achterlijk en zij, die gezelschappen zoeken, werden als „de nachtschool” uitgekreten. De menselijke rede is 't einde van alle tegenspraak. Je kunt niet begrijpen, dat deze groep zich nog in een kerkelijke organisatie bewegen wil. Hun „godsdienst” is niet meer dan een vorm van beschaving, een ideologie, zoals er vele in de wereld zijn.

d. De Confessionelen

De tot nu toe gegeven korte beschrijving van drie verschillende richtingen in de Ned. Hervormde kerk van de vorige eeuw (en die

alle nog heden aanwijsbaar zijn) is verre van verheffend. Het is duidelijk, dat ze geen van alle echt „kerk” konden zijn, laat staan eraan streven de verworden kerk te reformeren.

Van tijd tot tijd waren er dan ook ernstige spanningen in die kerk. Vele echte kinderen Gods, nog steeds er in achtergebleven, zochten onder onchristelijke prediking, onder gemis van christelijke herderlijke zorg. Dat schrijnende, bijzonder als in publicaties de Waarheid van de Schrift geweld werd aangedaan. Dat was rond 1864 zó sterk het geval dat enkelen zich bezonnen op de toestand en dit leidde tot het ontstaan van een vierde richting, die der Confessionelen. Deze wilde een uitgangspunt nemen in het op gereformeerde wijze belijden van hetgeen de Heilige Schrift zegt. Onder leiding van prof. Hoedemaker wilde men ernstig terugkeren tot een echt gereformeerde kerk. In die kringen spreekt men graag van een belijdende kerk en dan doelt men op de belijdenis, zoals die in Dordt 1618/9 is erkend. Maar

tevens wil men streven naar „heel de kerk en heel het volk”, immers het verbond Gods omvat allen, die de doop ontvingen. Dat laatste sprak in de vorige eeuw duidelijker dan nu.

De Confessionelen stonden dicht bij de dolerenden, maar door hun vasthouden aan de vaderlandse kerk kwam het niet tot een samen optrekken. Wel waren de Confessionelen in de N.H. kerk de meest strijd bare groep. Zij onderkenden de ernst van de situatie en durfden te spreken van het verlaten van de wegen des Heren. Zij wisten ook de goede weg te wijzen: bekering, óók van kerkelijke dwaalwegen. Toch moest hun werken vastlopen, want bij alles moest de vaderlandse kerk als zodanig in stand blijven en daarmee konden zij de bestuursorganen, die de zeggenschap in die kerk in handen hadden, niet doorbreken.

Machteloos - daarmee is de strijd van de richtingen in de Nederlandse Hervormde kerk van de vorige eeuw getekend en in het verlengde daarvan ook die van onze eeuw.

11. Energie is geen luxe, maar noodzaak. Als we pleiten voor de ontwikkeling (ook) van kernenergie, gaat het niet om nog meer groei, nog wat meer rijkdom. Het gaat om de bestrijding van honger en armoede in grote delen van de wereld, en van werkloosheid hier. Die drie: honger, diepe armoede en werkloosheid zijn grote spanningsbronnen. Voldoende aanbod van nieuwe energie kan op deze drie punten ontspanning brengen. En zo wellicht de allergrootste dreiging, het gebruik van kernwapens, afwenden.
12. Ook uit energie-oogpunt is er geen grond voor het doemdenken, voor de wanhoop. Deze aarde is geen product van tijd en toeval. Ze is geschapen en wordt onderhouden en geleid. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van de natuurkunde, van de kernfysica.
Er is hoop. De regenboog, een natuurverschijnsel, is daarvan symbool en teken. Zolang de aarde bestaat zullen niet alleen tijden en seizoenen voortgaan, maar zal ook de mens op aarde zijn rentmeesterschap beoefenen: zaaien en oogsten (Gen. 8:22). De aarde is niet tot een baaierd, maar tot bewoning geschapen (Jes. 45:18). Dat is een belofte en een opdracht.

K. Janssens / Kampen

Over het „Wilhelmus”

Inleiding

In het volgende artikel zal ik iets over ons volkslied vertellen.

Vooraf wil ik een paar opmerkingen maken

over de geschiedenis van het lied zelf en over de plaats van het lied in de geschiedenis.

Ook komt de opbouw, de structuur, ter sprake, omdat die ten nauwste samenhangt met de inhoud.

En, uiteraard, ik zal een poging doen om nauwkeurig te lezen wat er staat.

Gezang 411

In het Liedboek voor de Kerken is het complete Wilhelmus opgenomen, geschreven in de tegenwoordige taal en niet meer in die van de 16e eeuw. Dat geeft natuurlijk het grote voordeel, dat het lied nu leesbaar geworden is voor iedereen. Of het daardoor ook meteen begrijpelijk geworden is, is een andere vraag. Daarom is het wellicht nuttig eens iets meer over ons volkslied te zeggen. Ik mag aannemen, dat in de meeste Nederlands Gereformeerde gezinnen zo langzamerhand het Liedboek voor het grijpen ligt. Daarom neem ik het Wilhelmus hier niet in zijn totaliteit over. In het Liedboek staat erboven: 16e eeuw / Valerius' Nederlandsche gedenck-clanck 1626. Het behoort echter tot een nog oudere bundel, nl. het Geuzenliedboek, dat waarschijnlijk stamt uit 1574. Maar dat betekent, dat het dus nog eerder geschreven is. Eronder staat: Onbekend Nederlands dichter, 16e eeuw. De Interkerkelijke Stichting voor het Kerk-

E. Schuurman

Omgang met de schepping in de moderne techniek

1. De wetenschappelijk-technische mogelijkheden hebben een enorme verrijking van de cultuur gebracht, maar de neveneffecten worden steeds dreigender. De kernenergie en de industriële techniek leveren daarvan illustraties. De nieuwe genetische manipulatie-techniek (Recombinant DNA) bergt vele beloften in zich, maar kan eveneens zeer destructief worden. Volstrekt wetteloze ontwikkelingen worden beoogd wanneer met geaborteerde foetussen experimenten worden verricht of wanneer met de technieken van de reageerbuisbabies mens-dier hybriden worden „gemaakt”.
2. De Amerikaanse historicus Lynn White is er van overtuigd dat de traditie van het jodendom en het christendom, en vooral de opkomst van de Reformatie, een natuurbeschouwing met zich meebracht, waardoor onbegrensd ingrijpen op de natuur mogelijk werd met als gevolg het milieu-probleem en de ernstige bedreigingen van de moderne techniek.
3. De Reformatie ziet de natuur niet als goddelijk, maar als schepping. Wetenschappelijk onderzoek en technische beheersing van de schepping is gerechtvaardigd. De erkenning van een goddelijke orde voor de

schepping waaraan de mens als rentmeester behoort te voldoen, voorkomt een volstrekt willekeurige uitbuiting van de schepping.

4. Voor de onderscheiden relaties: mens-mens; mens-dier; mens-plant en mens-dingen geldt een goddelijke orde, die de mens niet straffeloos kan negeren. Dat maakt bijvoorbeeld de bio-industrie duidelijk. Het dier wordt tot een productie-object en deze bio-industriële ontwikkeling bevordert tegelijk het hongerprobleem in de wereld, omdat voor de productie van vlees-eiwit een veelvoud aan plantaardig eiwit nodig is. Overigens is er in deze ontwikkeling nauwelijks meer iets van wat de Bijbel zegt: De rechtvaardige kent de ziel van zijn beesten... (Spr. 12:10).
5. Historisch gezien heeft de Reformatie veel invloed gehad op de ontwikkeling van de natuurwetenschappen, maar geestelijk-historisch gezien hebben de Renaissance en het subjectivistisch humanisme steeds meer de overhand gekregen sinds de opkomst van de industriële revolutie. Voor zover het christendom in dit proces is mee-geseculariseerd, staat zij mee schuldig aan de problemen van de eigenmachtige exploitatie van de schepping.
6. De mens die in de beheersing van de schepping geen maat heeft weten te houden, wordt in allerlei opzicht geconfronteerd met problemen en dreigingen die de menselijke maat te boven schijnen te gaan.
7. De verzakelijking en de zinontlediging van de natuur is niet alleen bevorderd door filosofie en wetenschap, maar ook door het welvaartsmaterialisme. Door dit materialisme werd nauwelijks aandacht gegeven aan de weg waarlangs en de manier waarop de welvaart werd verkregen. Men pleegt

roofbouw op de natuur en vervuilt en verwoest haar voor zover zij van geen waarde blijkt te zijn voor de nuttigheidseisen van de mens.

8. De oorzaak van de dreiging in de toeneemende wetteloze ontwikkeling in wetenschap en techniek ligt in de zonde als de afval van God, in het kwaad en in de kortzichtigheid van mensen. Maar juist wanneer men deze diepe oorzaak niet erkent en de grote problemen op eigen kracht te boven wil komen, worden ze versterkt. De ontwrichting in de schepping neemt toe naarmate de eigenmachtigheid meer en meer het grondmotief wordt in de ontwikkeling van de wetenschappelijk-technische mogelijkheden. De overwinning daarvan is een geschenk van God in Christus. In Hem is er het perspectief van verlossing en vervulling van de schepping in de komst van het Koninkrijk van God (1 Cor. 15).
9. In dat koninkrijkspectief werken betekent verantwoordelijkheid aanvaarden in de gehoorzame uitwerking van goddelijke norm-beginselen. Op deze weg van de verantwoordelijkheid blijven „doornen en distelen” ons echter niet bespaard.
10. Zoeken naar de normativiteit, georiënteerd op de scheppings- en verlossingsorde, in alle wetenschappelijk-technische problemen (kernenergie, kernbewapening, computertechniek, bio-industrie, genetische manipulatie, enz.) betekent geen teruggang van wetenschap en techniek — of zelfs afstand ervan doen, neen, het betekent de zin van wetenschap en techniek zoeken in het perspectief van de eeuwigheid. De Bijbel drukt dat uit in het beeld van het nieuwe Jeruzalem: de stad met de diamanten poorten, de gouden straten en de vruchtbomen die elke maand vrucht geven (Openb. 21).

lied heeft blijkbaar niet kunnen besluiten in de onzekerheid omtrent het dichterschap een keuze te doen. Dat Marnix van Sint-Aldegonde nog altijd hoog genoteerd staat, zal in het volgende duidelijk worden.

Als u het Wilhelmus wel eens zingt in de kerk (maar pas wel op hoor: na het uitspreken van de zegen!), dan moet u ook eens letten op de laatste regel: u moet niet (meer) zingen: „hè - hè - bik - kaltijd...”, maar heel gewoon „heb ik altijd...” Wat in uw bundeltje klein gedrukt staat, is eigenlijk onjuist, in de kooruitgave van de bundel is dat dan ook weggelaten. En waarschijnlijk hebben uw kinderen het op school al goed geleerd.

Uit de geschiedenis van het lied

In een dagboek, dat ene Willem Jansz Verwer in Haarlem bijhield tijdens het beleg door de Spanjaarden in 1573, schreef hij op 31 mei het volgende: „Een soldaat, sittende op stats muyren (an de Scaepkaeshuystoren bij die Ramen) ende zijn schiltwacht aldaer hebbende ende nergens af wetende, mogelick een liedeken singende aldus - want sij 't dick (=dikwijls - J.) in den mont hadden - Wilhelmus van Nassauwen ben ic van Duytsen bloet etc., worden miraculoselijcken sijn been afgescoten ende daer af ghestorven”.

Op 1 december 1574 is er in Amsterdam een schippersknecht veroordeeld, omdat hij de eerste twee coupletten van het Wilhelmus gezongen had.

Het genoemde citaat is mogelijk de oudst bekende tekst waarin het lied genoemd wordt, en daaruit blijkt dat het toen al bekend en geliefd was, en uit het andere voorval zien we tevens dat het ook gehaat was. Het lied was in brede lagen van de bevolking, maar vooral onder de soldaten, bekend. Trompetters bleven het bij allerlei gelegenheden, b.v. in 1590, toen Prins Maurits Breda binnentrok, „doe bliesen de Trompetten lustich, het liedeken eertyds ghemaect ter eere van den Prince van Oraengien zijn Heer vader, Wilhelmus van Nassouwen, ben ick van Duytschen bloet”. Zo bleef het lied, althans de melodie, in herinnering. Of de woorden dat ook bleven?

Langzamerhand raakte het lied in onbruik, werd het gezien als een partijlied van Oranjegezinden, en tenslotte kwam het in het vergeetboek terecht, zodat na de Franse tijd naar een nieuw volkslied gezocht moest worden. Door een prijsvraag uit te schrijven hoopte men op iets groots. Een ziedaar, welk een succes leverde dit op: Als eerste werd erkend het brallende gerijmel van Tollens, een rascistisch lied, dat het „Neêrlandsch bloed van vreemde smetten vrij” wilde houden. Het tekent de Nederlandse mentaliteit van die dagen.

Aan het einde van de vorige eeuw

kwam er een kentering in het oordeel. Toen koningin Wilhelmina gekroond werd, is haar het Wilhelmus toegezongen. In die „Psalmen en Gezangen voor den Eeredienst der Nederlandsche Hervormde Kerk” van 1938 kwam het voor onder nummer Gez. 301, en nu staat het dus ook in het Liedboek voor de Kerken. Als hoogtepunt in de laatste tijd mag ik nog wel noemen het feit, dat Koningin Beatrix in haar inhuldigingsrede het „Mijn schild ende betrouwen zijt Gij, o God, mijn Heer” citeerde als een persoonlijk geloofsbelijden.

Het Wilhelmus heeft voluit erkenning gevonden. Maar ik heb er wel mijn twijfels over of dit laatste geldt voor de hele breedte van ons volk van links tot rechts.

Een stukje vaderlandse geschiedenis

Als we het Wilhelmus goed willen begrijpen, is het nodig dat we weten in welke tijd het lied geschreven is. Daarom een beetje vaderlandse geschiedenis.

Het jaar 1568 rekenen wij als het begin van de 80-jarige oorlog. De hertog van Alva was al eerder begonnen met zijn onderdrukkende macht. Vluchtelingen hadden zich weggespoed, de zee op, of vooral naar Duitsland. Onder die laatsten bevond zich de Prins van Oranje. Met hulp van zijn broers en anderen beijverde hij zich ons land te hulp te komen. Voor een groot deel op eigen kosten scharrelde hij een legertje bij elkaar. En u herinnert zich de overwinning bij Heiligerlee waar Graaf Adolf echter het leven liet, en kort daarop de nederlaag bij Jemmingen. In het zuiden probeerde de Prins opnieuw ons land binnen te dringen; hij trok over de Maas, maar Alva ontweek de slag en liet zich niet zien. Zo begon voor de Prins een rampzalige zwerftocht met een huurliingenleger, dat langzaam verliep en aan het muiten dreigde te slaan. De Prins trok zich opnieuw terug naar Duitsland, verarmd maar ondanks alles niet geheel ontmoedigd. En Alva beheerste het toneel en kon ongestoord (voorlopig!) zijn heerszucht botvieren in onderdrukking en uitpersing. Het volk moet zich op dat tijdstip verlaten gevoeld hebben. Deed de Prins dan niets meer? Was er geen hulp meer te wachten? Pas in 1572 horen we weer van krijgshandeligen, toen nl. Den Briel, min of meer toevallig, en aanvankelijk tegen de zin van de Prins, in geuzenhanden terecht kwam.

Toch was er in die paar jaar wel iets gebeurd, al was het dan niet zo iets spectaculairs. Het volk en zijn leiders hadden zich, zij het voorzichtig en geleidelijk, hersteld uit hun positie van gelatenheid. Het was hier en daar tot onderlinge contacten gekomen tussen de steden. Boodschappers waren naar de Prins en terug gereisd. En zo was ook op de Dillenburg het besef ge-

groeid, dat de situatie in de Nederlanden in gunstige zin aan het veranderen was. De moed en de durf keerden, zij het nog aarzelend, terug.

En juist in die tijden was het, dat het Wilhelmus de ronde ging doen als een teken van hoop en een oproep tot moed.

Over dat lied zelf zal ik de volgende keren het een en ander zeggen.

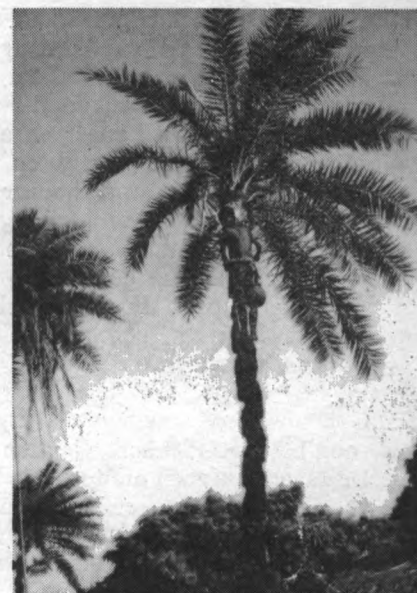
stichting
redt
een kind

Wij zijn kortgeleden teruggekomen van een 9 weken durende reis langs de verschillende kindertehuizen in India die door ons worden geholpen. Iedere keer als je dit land bezoekt, kom je toestanden tegen, die je in Nederland niet voor mogelijk zou achten. Zo ook nu.

Hebt u wel eens gehoord van de Mal-Paharias? Wij niet, tot ongeveer 3 jaar geleden. Toen kregen we het verzoek om kinderen van deze mensen te helpen. Men schreef dat deze Mal-Paharias tot een bergstam (hill tribe) behoorden en dat ze erg arm waren. Dat zei ons ook nog niet zo veel. Arme mensen kom je zo veel tegen in India.

Wij zijn nu voor de eerste keer hier gaan kijken. Het kindertehuis ligt in de staat Bihar, in de stad Sahibganj. Bihar is de armste staat van India. Het wordt vaak getroffen door hongersnoden en overstromingen. De meeste mensen zijn hindoes en ze zijn erg anti-christelijk. In het kindertehuis waren 225 kinderen, die voor het grootste deel behoorden tot deze bergstam.

Wij zijn naar een dorp in de bergen gegaan om te zien hoe deze mensen leven. Om dat dorp te bereiken, moesten we 1½ uur klimmen op een smal rotspad. Daar aangekomen zagen we kleine, armoedige hutjes temidden van de bossen. De mensen hadden praktisch geen kleren aan. Ze waren arm, ziek en stomdronken. Ze hebben maar geld voor één maaltijd per dag. Ze verdienen iets met het kappen van hout uit de bossen. Ze brengen dat eens per week naar de stad om het als brandhout te verkopen. Veel krijgen ze hier niet voor. Net genoeg voor één maaltijd per dag. De drank waar ze dronken van worden, halen ze uit palmbomen, die daar volop groeien. Ze tappen het vocht daaruit, laten het enige dagen staan en het is een alkoholi-

Het vocht wordt uit de palmbomen getapt en daaruit wordt een alcoholische drank gemaakt.

sche drank geworden. Hier kunnen ze gratis net zo veel van drinken als ze willen. Deze mensen zijn bijna allemaal ziek en ze hebben ontstoken ogen. De kinderen zien er heel ondervoed uit. Deze mensen behoren tot de zogenaamde „untouchables”, de „onaanraakbaren”. Dat zijn de mensen die in India tot geen enkele kaste behoren. Zij hebben geen rechten en zij zijn vogelvrij. Tenminste hier in Bihar, wij weten niet of dit in heel India zo is. Hier betekent het dat ze soms vermoord worden en dat de daders geen straf krijgen.

Het Indiase echtpaar dat het kindertehuis leidt, is naar Bihar toegestaan om daar het evangelie te brengen. In het bijzonder aan deze Mal-Paharias. Zij werden uitgezonden door een kerk in Hyderabad, een stad die eveneens in India ligt, maar in een andere staat. Deze kerk kan echter geen hulp geven aan dit kindertehuis. Hoe is men er dan toch toegekomen om kinderen te gaan helpen?

Op een dag ging de man naar één van de dorpen in de bergen en onderweg hoorde hij kinderen huilen in het bos. Hij ging kijken en vond een jongen en een meisje. Hij kende de kinderen wel, want hij had hun moeder enkele keren bezocht. De vader was gestorven. Hij vroeg aan de kinderen waarom ze huilden. Ze zeiden dat ze zo'n honger hadden en dat hun moeder nu ook dood was en dat er niemand was die hen wilde helpen. Wat te doen? De man wist geen andere oplossing dan de kinderen mee te nemen naar zijn eigen huis. Zijn vrouw en hij besloten hen in hun eigen gezin op te nemen. Maar... de volgende dag stonden er 11 kinderen voor de poort, die vroegen om binnen gelaten te worden. Zij hadden gehoord dat deze mensen kinderen in huis hadden genomen. Zij hadden ook honger en niemand waar ze bij hoorden. Zij kwamen ook om hulp vragen. Wat kan je als christen dan anders doen dan je

In het „Mal-Paharia“-dorp
in de bergen.

huis en je hart openzetten voor deze kinderen?

Toch dringt zich de vergelijking met de barmhartige Samaritaan aan ons op. Hier kinderen langs de weg die hulp nodig hebben. In de gelijkenis een man die halfdood langs de weg lag. Vond u het ook altijd zo erg als u las dat de priester en de leviet aan de overzijde voorbij gingen? Om wat voor theologische redenen dan ook. De HERE vond het ook erg, want zij hadden hun naaste niet liefgehad als zichzelf. Gelukkig gebeurde dat hier niet en werden de kinderen meegenomen naar huis en verzorgd.

Met deze 13 kinderen is het kindertehuis begonnen. Deze gebeurtenis vond plaats in begin 1977. Toen wij in 1979 van dit werk hoorden,

waren er 60 kinderen en nu zijn er 225. Het zijn niet allemaal kinderen van deze Mal Paharias. Er is in die tijd ook een grote overstroming geweest van de rivier de Ganges, die daar vlakbij stroomt. Deze ramp heeft veel slachtoffers geëist en verschillende kinderen kwamen hierdoor in nood. Deze zijn nu ook in het tehuis. Maar kortgeleden zijn er nog eens 55 kinderen van deze „hill tribe“ opgenomen. Het zijn kinderen zonder ouders of ze werden verstoten door de ouders. Deze waren te ziek om ze te verzorgen. Wij kwamen erg onder de indruk van wat hier gebeurt. Het echtpaar dat deze kinderen helpt, heeft het niet gemakkelijk. Zij hebben in het begin grote financiële offers moeten brengen en vaak wisten ze niet waar de volgende maaltijd voor al die kinderen vandaan moest komen. Dit is nu veranderd door onze hulp. Gelukkig maar. Maar ook zij worden niet geaccepteerd door de mensen waartussen zij wonen. Zij helpen deze vogelvrij-verklaarde mensen en zij worden nu tot een van hen gerekend. De man heeft al drie keer een dreigbrief gehad dat hij vermoord zou worden als hij zich verder nog met deze kinderen zou bemoeien. Bihar is een erg anti-christelijke staat en zij worden op vele manieren tegengewerkt. Zelfs

toen de vrouw een baby kreeg, weigerde de dokter te helpen en dit had bijna het leven gekost aan moeder en kind.

Er zijn in dit huis kortgeleden 55 nieuwe kinderen bij gekomen. Wij zoeken hulp voor hen. U vindt hier geen hongerige kinderen huilend in de bossen die niet weten waar ze heen moeten. Maar deze kinderen vragen van verre om hulp. Wat doet u, gaat u aan de overzijde voorbij? Of wilt u helpen dat deze kinderen in India (of in een ander land) de verzorging en liefde krijgen waar een kind niet buiten kan? Een financiële adoptie of gift zorgt daar voor.

STICHTING „REDT EEN KIND“

Secretariaat:

Dr. Guépinlaan 23,
4032 NH Ommeren (Gld.)
Tel. 03443 - 20 79

of bij geen gehoor: 03449 - 16 59
Hier krijgt u inlichtingen over financiële adopties voor f 60,— of f 30,— per maand.

Postgiro: 1599333 t.n.v. Stichting „Redt Een Kind“ te Zwolle.

Bankrekening:

Raiffeisenbank Zwolle,
rek.nr. 37.73.32.80

Kledingadres:

Hortensiastraat 79, Zwolle

terloops.....

P. C. van Wijk — Zaltbommel

Wijsheid (2)

(naar aanleiding van 1 Kor. 2 : 6-16).

De wijsheid van God is alleen te verstaan door het geloof. God openbaart Zijn geheim door Zijn Geest aan hen die Hem liefhebben (9, 10). Die Geest van God doorgrondt de diepste geheimen van God. Zoals een mens zijn gedachten alleen zelf ten volle kan kennen, zo zijn ook Gods gedachten alleen bekend aan Hem Zelf, aan Zijn Geest (11). Gods Geest houdt het geheim echter niet voor Zichzelf, maar openbaart het aan ons, zodat ook wij Gods genade mogen kennen. En dat niet alleen. Gods Geest doet ons ook over Gods gedachten, Zijn genade, spreken. Paulus stelt nadrukkelijk dat zijn spreken een

profetisch spreken is, een spreken uit de Geest. Hij weet dat zulk spreken niet aanslaat bij mensen die niet uit God willen leven (14). een ongeestelijk, een natuurlijk mens aanvaardt niet wat uit God is maar verwerpt Gods gedachten als dwaasheid; zo'n mens kan ook niet verstaan waar het geloof voor nodig is en in ongeloof zijn Gods gedachten niet na te spreken. Een geestelijk mens, iemand die zich wel laat leiden door de geest van God verstaat Gods geheim, is er blij mee, voor hem is dat geheim de grootste wijsheid. Paulus haalt tenslotte nog aan Jesaja 40 : 13 om aan te tonen dat een mens God zonder geloof niet volgen kan. God is zo hoog en zo verheven, maar toch heeft Hij iets van Zijn inzichten, van Zijn denken aan ons geschonken (16). Lees in dit verband eens 2 Petr. 1 : 3 en 4. Wat zou betekenen 'deelhebben aan de goddelijke natuur'?

Vragen om over na te denken:

- Wie bedoelt Paulus in vers 6 met „hen, die daarvoor rijp zijn“? Vergelijk deze tekst eens met Ef. 4 : 13-16 en Hebr. 5 : 12-14.

- b. Zoek met behulp van een concordantie eens teksten op waarin „geheim“ of „geheimenis“ voorkomt en ga eens na wát hiermee precies wordt bedoeld.

- c. De verklaring avn de woorden „zodat wij het geestelijke met het geestelijke vergelijken“ in vers 13 is nogal moeilijk. In de Willibrord staat „geestelijke dingen uitdrukkelijk in de taal van de Geest“... Probeer met behulp van een bijbelverklaring na te gaan wat deze woorden betekenen voor ons. Hebben ze iets te maken met een geestelijke werkzaamheid van de gelovigen?

- d. Lees Job 28 eens; het is een heel mooi gedicht over de wijsheid. Het laatste vers (28) is waarschijnlijk toegevoegd: „Zie, de vreze des Heren — dat is wijsheid...“ Je kent de geschiedenis van Job wel, heeft hij begrepen wat wijsheid is? Let op wat hij tot God zegt in 39:27!

- e. Zoek op teksten uit Spreuken waarin over wijsheid gesproken wordt en ga na op welke manier de schrijver van dit bijbelboek concrete aanwijzingen geeft om wijs te handelen.

kerknieuws

Radio-kerkdienst — Op 2 mei a.s. zal D.V. de kerkdienst van de Ned. Geref. Kerk van Apeldoorn worden uitgezonden voor de radio, Hilversum II. Voorganger: Ds F. van Deursen. Aanvang 5 uur namiddag.

Zoetermeer — Scriba: H. Verveld, Zijlweg 46, 2716 NB Zoetermeer, tel. 079-214792.

Heerenveen De kerkeraad heeft besloten gedurende een bepaalde proefperiode die zal eindigen medio juli, diensten te beleggen in Leeuwarden. Gedurende deze periode wordt één dienst gehouden om half tien in het gebouw van de Stichting 'Sawalay' aan de Esdoornstraat 50 te Leeuwarden.

Rectificatie — In het nummer van 16 april j.l. is het telefoonnummer van drs G. C. Officer foutief geweest; dit moet zijn: 03443 - 2987.

Jeugddag G.L.J.C. — De jaarlijkse jeugddag wordt dit jaar gehouden op D.V. 20 mei, Hemelvaartsdag. Net als vorig jaar vindt de bijeenkomst plaats in het cultureel centrum 'De Flint', Coninckstraat 60 te Amersfoort. Aanvang 10.30 uur.

Het thema is 'Zin in werken!': op allerlei actuele vragen rondom de toenemende mechanisering en automatisering, jeugdwerkloosheid, beroepskeuze, en wat is eigenlijk de zin van arbeid? zullen we proberen een antwoord te zoeken in het licht van Gods Woord. Sprekers zijn de heren C. Huizinga uit Heerenveen en de heer J. P. M. Rietkerk uit Wezep. Verder zal een muzikaal optreden worden verzorgd door de gospelgroep 'Joy and Harmony' uit Lelystad.

In de serie

HULP BIJ BIJBELSTUDIE (10)

is verschenen

BELIJDEN en GETUIGEN

Auteurs:

- ds M. R. van den Berg (Getuigen, 7 schetsen)
- ds J. C. Janse (Heid. Catechismus, 3 schetsen)
- ds J. Meester (Oekumen. Beweging, 2 schetsen)

Met een artikel van drs D. van der Molen over het gebruik van schetsen op vereniging of club.
20 pag. f 4,50

De brochure kan gebruikt worden voor gemeenschappelijke en individuele studie.

Bestellen bij:

Albert Kok, Karveel 58-90

8242 WC Lelystad

Tel.: 03200 - 48381

Postgiro 39 10 300 (t.n.v. GLJC)

Een uitgave van het Gereformeerd Landelijk Jeugd Comité in samenwerking met Buljten & Schipperheijn te Amsterdam.

De toegangsprijs bedraagt f 7,50. Mee-nemen: bijbel en brood. Tot ziens op 20 mei!

Geref. Landelijk Jeugdcomité
Roel Venderbos, secr.,
Rijnsburgerweg 115, 2334 HL
Leiden, tel. 070-677803

Persbericht — Uit de kring van onze Chr. Geref. broeders en zusters ontvin-gen we de volgende berichten:

Bezinningsconferentie voor evangelisatie-ambtsdragers. Op zaterdag 22 mei a.s. zal er een bezinningsconferentie worden gehouden voor evangelisatieouderlingen/diakonen. Ondergetekende hoopt dan te spreken over „Principe en praktijk van evangelisatie”. Deze conferentie wordt gehouden in de Chr. Geref. Kerk te Amersfoort, Grote Haag 54. Aanvang 10.30 uur. Voor koffie wordt gezorgd. Een lunch pakket dient u zelf mee te brengen.

Stichting evangelieverbreiding onder moslims. Zoals ik reeds eerder heb mee-

gedeeld is dhr. H. J. Takken uit Gronin-gen per 1 maart 1982 benoemd als twee-de medewerker in dienst van de Stichting voor verbreiding van het Evangelie on-der Moslims in Nederland. Tijdens een samenkomst op maandagavond 17 mei a.s. in de Chr. Geref. Kerk van Maars-sen. Diependaalsedijk 7 zal dhr. Takken worden ingeleid in zijn werk. Deze bijeenkomst begint om 19.30 uur. Ook zal er gelegenheid zijn om met het gezin Takken kennis te maken. Graag wil ik het werk van de Stichting en de samenkomst op 17 mei in uw voor-bede en belangstelling aanbevelen.

Toerustingsconferentie voor het cam-ping-werk. Op zaterdag 5 juni a.s. zal er een toerustingsconferentie worden ge-houden voor het evangelisatiewerk op de campings. Evangelist J. O. Schouten zal een inlei-dende lezing houden over „Hoe gaan wij met de bijbel om”. 's Middags is er ruime gelegenheid voor het uitwisselen van ervaringen. Deze conferentie wordt gehouden in de Chr. Geref. Kerk te Amersfoort, Grote Haag 54. Aanvang 10.30 uur. Voor koffie wordt gezorgd. Een lunch-pakket dient u zelf mee te nemen.

Zoekt U voor Uw vakanties iets anders?

Evangelische Camping

„t Beloofde Land"

biedt U

een afwisselend programma tijdens Paas-, Zomer- en Herfst-vakantie.

Bovendien beschikken wij over groepsaccomodatie. Speciale tarieven in voor- en naseizoen.

Vraag folder.

Bosweg 17, Voorthuizen, tel .03429-2942

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs T. Hoekstra
Ds. H. de Jong;
Mr. dr. J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds. E. R. Postma;
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Kerknieuws en berichten over kerkelijke/christelijke aktivitei-ten te zenden naar:

„Kerknieuws Opbouw”,
Brugakker 36 22,
3704 LP Zeist
Tel. 03404-50278

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

Advertentieprijs:

40 ct per mm.
familieberichten
35 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Administratie-adres:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitslui-tend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiter-lijk tot 15 november.

Abonnementsprijs:

f 40,— per jaar of f 21,— per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar of f 60,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Dr. Schaepmanlaan 71,
2104 VC Heemstede.
Tel. 023-285825.

deze baby heelt
tenminste nog
een moeder...

Lees elders in dit blad het aangrijpende verhaal van de „Mal-Paharia”-kinderen, huilend in de bossen van Bihar, de armste staat van India.

Deze kinderen vragen van verre or hulp. Hulp, die ú ze kunt geven.

Voor f 60,— per maand kunt u een kind in Bihar helpen.

bel onze secretaresse nu!

03443-2079

b.g.g. 03449-1659

stichting

redt een kind

secretariaat: dr. guépinlaan 23 — 4032 nh ommeren
postgiro: 1599333 t.n.v. stichting redt een kind te zwolle
bank: raiffeisenbank — zwolle, rek.no. 37.73.32.860.